

Renovering av stall på Skogsta 3:9

Byte av timmer och reparation av takfot inom ramen för Länsstyrelsens stöd till ekonomibyggnader av enklare typ

Anitkvarisk medverkan

Skogsta 3:9
Dingtuna
Västmanlands län

Lisa Skanser



**Renovering av stall på Skogsta 3:9
– Byte av timmer och reparation av takfot inom ramen för
Länsstyrelsens stöd till ekonomibyggnader av enklare typ**

Antikvarisk medverkan

Skogsta 3:9
Dingtuna
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 090051

Lisa Skanser

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2010

Omslagsfoto: Stallet efter renovering, hösten 2010.

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Lisa Skanser, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-10-4

Inledning

Fastigheten Skogsta 3:9 är belägen sydväst om Västerås, ca tre km söder om Dingtuna samhälle. Bebyggelsen omfattas av åtta byggnader kring en gårdsplan; ett bostadshus, snickar- och vedbod, ladugård, magasin och visthusbod, jordkällare, pumphus samt aktuellt f.d. stall och vagnslider. Gårdens byggnader är uppförda i en fyrkant vilket är relativt ovanligt. Boningshuset är upptaget som värdefull byggnad i Program för kulturminnesvård, Västeråsbygden¹. Fastigheten ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården, Timmelsta-Skogsta U21. Stallets kulturhistoriska värde är knutet till gården som helhet där varje enskild byggnad är betydelsefull. Länsstyrelsen har tidigare beviljat bidrag till olika renoveringar på bostadshuset samt renovering av pumphuset.

Fastighetsägaren har sökt bidrag för renovering av stallet inom ramen för Länsstyrelsen i Västmanlands läns stöd för ekonomibyggnader av enklare typ. Länsstyrelsen beviljade bidrag på 20 000 kr i beslut daterat 2010-04-23, dnr 434-570-10. För antikvarisk medverkan svarade Västmanlands läns museum genom antikvarie Lisa Skanser som även sammanställt rapporten.



Stallets läge är markerad i kartan. Utdrag ur digitala fastighetskartan från 2004, skala 1:6000.

Historik

Flertalet av gårdens byggnader är uppförda under 1800-talet, bostadshuset är från 1887. Byggnadsdetaljer på aktuellt stall tyder på att den troligen är uppförd under 1800-talets senare hälft.

¹ Västeråsbygden, ett program för kulturminnesvård. 1987. Sid 67.

Beskrivning

Stallet står på stengrund och är uppfört i rödfärgat liggtimmer. Knutbrädor är svartfärgade. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel på undertak av spån. Fönstren har två bågar med tre rutor/båge respektive ett par krysspröjsade sidoljusfönster på vardera sida om en port. Fönstren har dekorativa korsformade omfattningar. Flertalet dörrar är svartfärgade, en är målad i ockragul nyans.

Skador

Marknivån på östra sidan var hög och sluttar in mot byggnaden vilket lett till rötskador i timret, framförallt i syllstockar. Tegelpannorna på taket hade halkat ur läge och/eller spruckit vilket lett till rötskador, framförallt i takfotens undertaksbrädor, spån och läkt. Hängrännor var trasiga, uttjänta och av klen dimension.

Byggnadsvårdsåtgärder

Rötskadat timmer böts ut eller skarvades. Nytt virke av kärnfura blockades och bilades på plats i rätt dimension och passades in enligt samma utförande som tidigare. Skarvar utfördes genom blixtskarv och halvsulning. Nya gåtar sattes in vid porten på östra fasadens mitt.

Takpannor har plockats av eller justerats. Läkten var i dåligt skick varför taket är omläktat ända upp tillnock på flertal ställen. Där undertaket av spån var rötskadat och synligt har skarvningar med klivna bitar av brädor utförts. På de partier vid takutsprånget där takspånen var så pass skadade att de togs bort lades takpapp. Takutsprånget är inklätt med undertaksbrädor varför pappen inte blev synlig underifrån. Lerteglet lades tillbaka.

Vattenavrinningen avses förbättras genom att uttjänta hängrännor av galvad plåt ersätts med aluzinkbelagda rännor.

Bilder före



Stallet innan renovering.



Rötskadade syllstockar, östra fasaden.



Hög marknivå och "motlut".



Rötskadade syllstockar, östra fasaden.

Bilder efter



Stallet efter renovering.



Nytt timmer, östra fasadens södra del.



Nytt bilat timmer, östra fasadens mitt.



Nytt timmer, östra fasadens mitt.



Nytt timmer, östra fasadens norra del.



Närbild, ny gåt.



Närbild blixtskarv, struken med tjära för extra skydd.



Skarvning med kluvna bitar av brädor.



Reparerad takfot.

Resultat

Restaureringen av stallet har skett enligt Länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Administrativa uppgifter

Västmanlands läns museums dnr: VLM 090051

VO Kulturmiljö; projektnr: 3-10-135

Länsstyrelsen dnr: 434-570-10

Fastighetsbeteckning: Skogsta 3:9

Landskap: Västmanland

Län: Västmanland

Socken: Dingtuna

Kommun: Västerås

Ägare-beställare: Lars-Göran Olsson
Skogsta
725 92 VÄSTERÅS

Entreprenörer: RC Timmerhus
Robert Coter
Källhagsgatan 6A
723 36 VÄSTERÅS

Antikvarisk medverkan: Västmanlands läns museum
Antikvarisk expert Lisa Skanser
Karlskatan 2
722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22



– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-10-4